

*Alíkvošní
zpěv*

Wolfgang Saus

*Alievotní
Zpěv*

*Tajemství magického
umění hlasu*

MAITREA

Wolfgang Saus

*Alexvotní
zpěv*

*Tajemství magického
umění hlasu*

Přeložila Michaela Svatošová

KATALOGIZACE V KNIZE – NÁRODNÍ KNIHOVNA ČR

Saus, Wolfgang

[Oberton singen. Česky]

Alikvotní zpěv : tajemství magického umění hlasu / Wolfgang Saus ; z německé verze Oberton singen: Das Geheimnis einer magischen Stimmkunst ... přeložila Michaela Svatošová. -- První vydání v českém jazyce. -- Praha : Maitrea, 2019.

-- 149 stran

ISBN 978-80-7500-427-7

784.9 * 612.78 * 781 * (048.8)

– hrdelní zpěv

– hlas

– hudební teorie

– monografie

784 - Vokální hudba [9]

Wolfgang Saus

Alikvotní zpěv

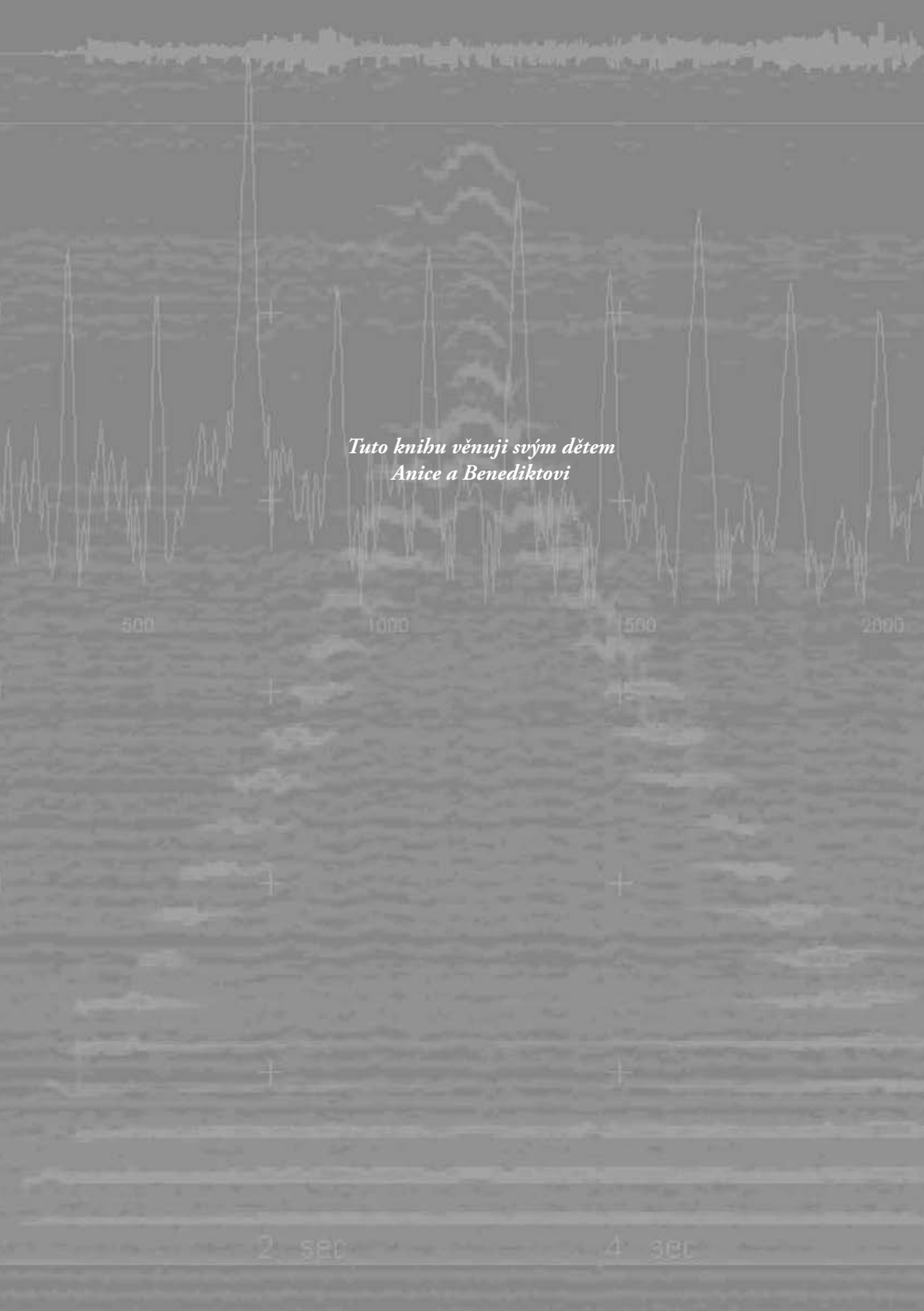
Oberton Singen

Copyright © 2015 Wolfgang Saus

Translation © Michaela Svatošová, 2018

Czech edition © MAITREA a.s., Praha 2019

ISBN 978-80-7500-427-7

*Tuto knihu věnuji svým dětem
Anice a Benediktovi*

500

1000

1500

2000

2 sec

4 sec

Milí čtenáři,
snažíme se, aby naše knihy byly perfektní. Pokud i přesto objevíte v textu nějakou chybu, napište nám na nakladatelstvi@maitrea.cz a my ji rádi opravíme.
Díky, Vaše nakladatelství

Obsah

Předmluva	ix
O této knize	xi
ČÁST 1.: ÚVODNÍ KURZ	1
Rozezpívání	3
První alikvotní tóny	7
Cvičení sluchu	11
Třístupňový model	15
Stupeň jedna: Cvičení pro hrdelní oblast	19
Stupeň dva: Cvičení pro hlas	29
Stupeň tři: Cvičení pro dutinu ústní	41
Další alikvotní techniky	43
ČÁST 2.: JAK POROZUMĚT ALIKVOTNÍM TÓNŮM	55
Co je alikvotní zpěv?	57
Co jsou vlastně alikvotní tóny?	69
Alikvotní pravítka	73
Podpora počítače	95
Jak zapisovat alikvotní tóny	105
Alikvotní rekordy	113
Budoucnost	117

ČÁST 3.: DOSLOV	121
Více na internetu	139
Seznam webových odkazů	143
Poděkování	145
Doplnění poděkování	147
Kde najít zvukové příklady?	149

Předmluva

„MÁŠ-LI POCIT, ŽE OBJEVUJEŠ NĚCO, co nikdo na světě zatím neví, tak věř, že o tom v tu chvíli pravděpodobně přemýšlí ještě dalších třicet lidí.“ – takto reagoval Wolfgang Saus v roce 2002 na sdělení mého pocitu, že využití alikvotního zpěvu v pěveckém sboru by možná mohlo přinést přímo fantastické možnosti pro vytváření krásného sborového zvuku a že mám dojem, že se tou myšlenkou zabývám jen já sám.

Když jsem se totiž v roce 1995 poprvé s alikvotním zpíváním setkal, NIKDO z mých známých nevěděl, co alikvotní zpívání (AZ) je. Na „raném“ internetu existovaly snad tři stránky, které se alikvotním zpěvem zabývaly. Dnes jsou jich tisíce!

Významný zlom v popularizaci AZ nastal až po roce 2002, kdy se Georgu Eckovi podařilo zorganizovat první větší evropský alikvotní festival u Chiemsee. Přijel jsem tam s několika pražskými zpěváky, s nimiž jsem v té době zakládal v Praze alikvotní sbor Spektrum, a poznali jsme tam desítky alikvotních nadšenců z celého světa. A Wolfgang Saus mezi nimi naprosto vynikal.

Uměl nejenom krásně zpívat, ale hlavně měl problematiku alikvotního zpívání přímo vědecky rozmyšlenou a dokázal všechno srozumitelně vysvětlit. V té době existovala jen jediná významnější anglická publikace o alikvotním zpěvu (Mark van Tongeren: Overtone singing) a Wolfgang Saus již začínal pracovat na vzniku knížky, kterou máte v ruce. Snažil se v ní zformulovat všechno, co o alikvotním zpívání tehdy věděl, odpovídal v ní na řadu otázek, které mu byly kladeny. Je to první významnější publikace o AZ v němčině, přímo historický počín.

Během třinácti let, které uplynuly od německého vydání k českému překladu, se v terminologii leccos vyvinulo a Wolfgang by knihu dnes napsal nejspíš jinak. Je ale třeba vědět, že v roce 2003 neexistovaly pro řadu fenoménů v němčině vůbec žádné termíny a Wolfgang Saus je sám – i touto knihou – spoluvytvářel. A že pro mnohé pojmy AZ neexistují v češtině odpovídající termíny dodnes.

Překladatelka Bc. Michaela Svatošová se zde ujala obtížného úkolu: již v originále těžko srozumitelný německý text přeložit do češtiny, ve které ale k některým nově zavedeným německým výrazům zatím české ekvivalenty vůbec neexistují! (Sám jsem si v minulosti hrál s myšlenkou, že bych knihu přeložil. Kdykoliv jsem ji ale obracel v ruce a přemýšlel, jak problematiku formulovat česky, tak jsem myšlenky na tuto práci zavrhl...) S korekturou textu pomohla a přispěla odbornými výrazy ze své dlouholeté praxe i muzikoterapeutka a odbornice na alikvotní zpěv Mgr. Anna Neuwirthová, Ph.D.

Wolfgangovi a slečně Svatošové tímto moc děkuji, knížce přeji v Čechách krásné přijetí a vám, čtenářům, radost z objevování alikvotního zpěvu.

Bc. Jan Staněk, CSc.

O této knize

ALIKVOTNÍ ZPĚV – NA PÓDIU stojí pouze jeden zpěvák, ale jsou slyšet dvě melodie. Jedna přichází formou normálního hlasu. Druhá se jasně jako křišťál vznáší v prostoru – chvění, které se dotýká duše. Umění zpívat jedním hlasem dva tóny současně je jeden z nejpozoruhodnějších zvukových fenoménů naší doby. Možná je to těžko uvěřitelné, ale tomuto umění se může naučit každý.

Umíte-li mluvit, umíte také zpívat alikvotní tóny (neboli „alikvoty“ – tento termín se v České republice ustáluje). Kniha vás krok za krokem uvede do tajů tohoto umění. Za pomoci třístupňového modelu budete potřebovat pouze několik dnů; ti nejrychlejší to díky popsané metodě zvládli během jediné hodiny! Co potřebujete, je radost ze hry s hlasem, potěšení z posluchu, radost ze zvuku. Při alikvotním zpívání je dovoleno vše, co cítíte jako správné. Využívejte svůj hlas tak, jak je momentálně disponován.

Příklady a cvičení jsou sestavené tak, že vedou začátečníky, ale i ty, kteří s hlasem již pracují, k rychlým úspěchům. Vystoupáte až na profesionální úroveň, kde si přijdou na své i zkušení alikvotní zpěváci.

Každý člověk se učí jinak, a proto nabízím vícero způsobů, obrázků a modelů k dosažení cíle. Nechte se cvičeními inspirovat. Vyzkoušejte, co pro váš hlas funguje, hrajte si s tím, co vás právě nejvíce baví. Ignorujte to, co vás neoslovuje. *Údaje, které vyžadují jistou odbornost, jako například noty, slouží k prohloubení znalostí, nejsou však nutné k porozumění!* Dělán také odbočky do oblasti

fyziky pro ty, kteří by do tématiky chtěli hlouběji proniknout. Zpívat alikvotně lze však i bez jakýchkoli fyzikálních vědomostí. Mistři hrdelního zpěvu v Tuvě se učí již po staletí bez fyzikálních znalostí jen podle poslechu. Druhá část této knihy se zabývá poutavým zákulisím a vědeckými aspekty tématu alikvotních tónů a alikvotního zpěvu. Dále tu představím alikvotní pravitko, které jsem vyvinul a které je cennou pomůckou pro skladatele a profesionální muzikanty, ale i pro nové žáky.

Zacházení s hlasem

Alikvotní zpěv je neobvyklý způsob, jak hlas využívat. Zejména pokud člověk doposud vůbec nezpíval nebo jen zřídka, může se stát, že hlas na začátku cvičení namáhá více než obvykle. Objeví-li se při zpěvu problémy s hlasem jako chrapot či škrábání v krku, je to znamením vašeho těla, že pokud budete zpívat dále, tak mu uškodíte. Udělejte si proto pauzu do té doby, než všechny symptomy zcela odezní (minimálně 24 hodin). Teprve potom to zkuste znovu. Zůstaňte u cvičení uvolnění a nic nepřehánějte. Při druhém pokusu to většinou jde mnohem lépe.

Trénink hlasu

Praxe ukázala, že alikvotní zpěv je mimořádně efektivní trénink hlasu. Cvičení v této knize jsou proto doporučována každému, kdo musí často v rámci zaměstnání využívat svůj hlas: lektorům seminářů, učitelům, školitelům, politikům, farářům, obchodníkům a mnohým dalším. Tato cvičení jsou cennou pomocí při rozšiřování hlasových možností.

Každé pěvecké cvičení je přínosným tréninkem pro váš hlas. Již při denním jen pětiminutovém praktikování (vhodné je třeba na kole či v autě na cestě do práce) dojde během tří měsíců

ke značnému zlepšení jak vaší techniky, tak síly vašeho hlasu. Jakmile vás jednou alikvotní zpěv okouzlí, dostaví se efekt tréninku zcela samovolně.

Přeji vám spoustu radosti při objevování vašeho hlasu. Budete žasnout, jak rychle se hrdelní zpěv naučíte.

Wolfgang Saus, Cáchy, leden 2004

ČÁST 1.

Úvodní kurz

